

State of the Union 2017

Toespraak Patrick Dewael

Voorzitter, collega's, mijnheer de eerste minister,

U hebt gisteren een optimistische en bevlogen regeringsverklaring afgelegd.
Optimistisch, omdat ons land, omdat onze burgers er een pak beter voor staan dan 3 jaar geleden.
Bevlogen, omdat u met het zomerakkoord opnieuw een rist hervormingen doorvoert om die trend te versterken.

Ik zou kunnen citeren uit de rapporten van het IMF, de OESO, de EU...
Ik zou de economische indicatoren kunnen overlopen die allemaal op groen staan.

Maar ik ga me vandaag beperken tot drie cijfers.
Drie cijfers die vertellen welke weg we hebben afgelegd.
Drie cijfers die ook aangeven welk werk er nog op de plank ligt.
Want het zou ongepast zijn achterover te leunen nu de economie opnieuw aantrekt.
(2% groei volgend jaar?)
De uitdagingen voor de toekomst blijven groot.
Hervormingen blijven nodig.

1. Mensen belonen die werken

1752 euro.
Dat is het eerste cijfer waar ik wil bij stilstaan.
Het is het bedrag dat een werknemer met een minimumloon per jaar extra netto zal verdienen.
Dat is meer dan een dertiende maand.

Het is het resultaat van de **taks shift**.
De belastingen op arbeid gaan omlaag.
Op 1 januari 2018 en 2019 wordt dat nog eens verscherpt en zal de 30% schijf tot het verleden behoren.
Deze legislatuur pompen we 5,4 miljard euro in de koopkracht!
Waarom?
Omdat mensen die werken daarvoor mogen beloond worden.
Omdat mensen die werken vooruit mogen gaan.
De zwakste schouders nog het meest.
Daarom focussen we vooral op de lage lonen.
Het is een extra stimulans voor mensen zonder werk om aan de slag te gaan.

Volgens de oppositie is deze taks shift een druppel op een hete plaat.
Volgens hen daalt de koopkracht.
Volgens hen liegen de Nationale Bank en het Planbureau.
Want die zien een koopkrachtstijging van 2,9% sinds 2014.
Rekening houdend mét de inflatie, mét de energiefactuur, mét de verhoogde accijnzen.

Collega's,
Mensen die werken belonen, dat doet de regering op verschillende manieren.
Niet alleen met een verlaging van de lasten op arbeid.

Kijk naar de **flexijobs**.

Ze zijn een enorm succes.

28.000 mensen -met een vaste job- klussen bij in de horeca.

Zwart werk wordt wit, de werkgever betaalt sociale lasten, de werknemer steekt de extra netto op zak.

De flexijobs zijn ook grondwettelijk, tot spijt van wie het benijdt.

En morgen ook beschikbaar in de handel en toegankelijk voor gepensioneerden.

Werken mag lonen.

Werken moet lonen.

Dankzij de **winstpremie** zullen bedrijven die het goed doen, hun winst gemakkelijker kunnen delen met hun werknemers.

Een maatregel uit het zomerakkoord die opnieuw toelaat om mensen te belonen.

Werkende mensen of gepensioneerden die een klus opknappen voor de buurman, die zich inzetten in de zorg of het verenigingsleven mogen daarvan de vruchten plukken.

Binnenkort zullen zij tot **500 euro extra** mogen bijverdienen.

Per maand, onbelast, mét garanties tegen concurrentievervalsing.

Wie kan er iets op tegen hebben dat deze geëngageerde burgers een extraatje op zak steken?

De regering zorgt er zelfs voor dat die extra netto iets kan opbrengen.

Er staat vandaag 260 miljard op de Belgische spaarboekjes.

Dat geld levert met de nulrente niks op.

Maar door onze **wet Cooreman-De Clercq** bis kan de spaarder in aandelen investeren.

Net zoals bij het spaarboekje wordt een deel van de dividenden vrijgesteld van roerende voorheffing.

2. Mensen belonen die werk geven

37.000.

Het is het tweede cijfer waar ik wil bij stilstaan.

Met zoveel zijn ze, de nieuwe zelfstandige ondernemers.

Tegen het eind van de legislatuur zullen het er 50.000 zijn.

De voorbije 10 jaar zijn er nooit zoveel **nieuwe bedrijven** opgericht dan vandaag.

Het aantal faillissementen daalt, terwijl het ondernemersvertrouwen stijgt.

Dat laat zich natuurlijk ook voelen op de arbeidsmarkt.

Volgens de Nationale Bank zijn er al **144.000 jobs** bijgekomen.

Tegen 2019 klokken we volgens het Planbureau af op 242.000.

Vooraf in de privé, én voornamelijk voltijdse contracten.

De regering mag deze pluim op haar hoed steken.

Maar het is vooral de verdienste van de mensen die ondernemen.

Zij steken hun nek uit.

Terwijl de politiek dat mogelijk maakt.

Zo zijn de patronale bijdragen sterk gedaald.
De loonkostenhandicap ten opzichte van onze buurlanden is eindelijk weggewerkt.
Onze bedrijven zijn weer competitief en rendabel.
Zo kunnen ze investeren in de groei en jobs van morgen.

Het zomerakkoord moedigt dat verder aan.
Met een ongeziene hervorming van de **vennootschapsbelasting**.
Het tarief van 33% daalt voor alle ondernemingen naar 25%.
KMO's zullen op hun eerste 100.000 euro winst maar 20% betalen.
Zij blijven de ruggengraat van onze economie.
Het versterkt de internationale concurrentiepositie van onze bedrijven.
Maar tegelijkertijd roepen we de *race to the bottom* een halt toe met de invoering van een minimumbelasting van 7,5% voor multinationals.

Ondernemers krijgen dus meer zuurstof.
Maar iedereen blijft wel zijn steentje bijdragen.

3. Werkzaamheidsgraad: arbeidsmarkt en pensioenen

Collega's,
Dat brengt me bij mijn derde cijfer: 67,6%.
Amper 67,6% van alle Belgen op arbeidsleeftijd zijn ook echt aan het werk.
In Vlaanderen schurken we tegen de 72%, in Wallonië halen we amper 62%.
Ondanks alle jobs die erbij komen, ondanks de dalende werkloosheid.
Dat is gewoon veel - te - weinig.

Waarom geraakt onze begroting niet in evenwicht?
Waarom kampen we met de vergrijzingskost?
Het antwoord is eenvoudig: er zijn te weinig schouders die de lasten dragen.

In Nederland en Duitsland is zowat 80% aan de slag.
In de Scandinavische landen klimmen ze vlot boven die grens.
Moest België vandaag dezelfde **tewerkstellingsgraad** halen als onze noorderburen, dan hadden we geen begrotingstekort van 6 miljard, maar een overschot van 7 miljard!

Dan stelt zich natuurlijk de vraag hoe dit komt.
Collega's aan mijn linkerkzijde, jullie horen dat niet graag, maar dat ligt aan de vele grendels op de **arbeidsmarkt**.
Die zijn er om de mensen die een job hebben te beschermen, de insiders dus.
Maar ze maken het o zo moeilijk voor de outsiders.
De zwakkere groepen zoals de laaggeschoolden, mensen van allochtone afkomst, jongeren en ouderen.

Professor **Marx** trekt aan de alarmbel:
"Gaan we nu eindelijk inzien dat we er niet gaan komen zonder structurele hervormingen in de arbeidsmarkt?"
Of nog: "Mensen met een lagere scholing botsen tegen de gigantische muur rond de arbeidsmarkt. We creëren te weinig jobs voor hen."

Wie ben ik om hem tegen te spreken.

De regering doet daar ook wat aan.

Denk aan de nachtarbeid in de e-commerce, de uitzendarbeid bij de federale overheid, het herinvoeren van de proefperiode, gerichte lastenverlagingen voor jongere en oudere werknemers...

Maatregelen die de instroom naar de arbeidsmarkt vergemakkelijken.

Maar stuk voor stuk verketterd door de vakbonden en de linkse oppositie.

Komen die dan niet op voor werk en jobs?

Vakbonden komen op voor mensen die werk hebben, niet voor de werklozen.

Er ligt dus nog werk op de plank voor de regering.

Neem nu onze loonvorming op basis van **anciënniteit**.

Oudere werknemers verdienen niet te veel, maar kosten te veel.

Dat maakt dat 50-plussers haast onbetaalbaar worden voor werkgevers.

Ze stoten zichzelf als het ware uit de arbeidsmarkt, en geraken er niet meer terug op.

Daar moet absoluut iets aan gebeuren.

We kunnen inspiratie vinden in de Scandinavische landen.

Het aantal werkende 50-plussers is de afgelopen 20 jaar wel verdubbeld.

Dat is te danken aan de afschaffing van het brugpensioen.

Toch bestaan er nog te veel systemen die een **vervroegde uittreding** mogelijk maken.

We hebben hier veel gediscussieerd over de verhoging van de pensioenleeftijd naar 67 in 2030.

Maar vandaag gaan we gemiddeld nog altijd op 60 jaar met pensioen.

Dat is de realiteit.

En die is gewoon onhoudbaar als we alsmaar langer leven.

Vandaag bedraagt de pensioenfactuur al 43 miljard euro, in 2040 52 miljard.

Door de hervormingen van deze regering is de toename van de vergrijzingskost al gehalveerd.

Maar deze trend keren is een taak voor iedereen.

De werknemer die langer aan de slag zal moet blijven.

De werkgever die dat mogelijk moet maken.

Bijvoorbeeld door ouderen aan boord te houden, loopbaanbegeleiding en het aanbieden van aangepast flexibel werk.

Ondertussen moet de politiek blijven hervormen om het **pensioensysteem** duurzaam, betaalbaar en rechtvaardiger te maken.

We doen dat met 4 principes, 4 vuistregels:

- We moeten allemaal ons steentje bijdragen en langer werken.
- We moeten dat mogelijk maken. (*De Block: sociale lasten bijpassen bij oudere die 4/5e gaat werken*)
- De statuten van ambtenaren, werknemers en zelfstandigen moeten naar mekaar evolueren. (*De ambtenaar krijgt vandaag gemiddeld 2000, de werknemer 1200 en de zelfstandige 800.*)
- Werken moet altijd meer lonen dan niet werken.

Dat er nu één oppositiepartij opstaat die het niét eens is met die principes.

Niemand?

Wees dan consequent, en schaar u achter de hervormingen.

4. De fictie van de oppositie

Collega's,

Dat brengt me bij het probleem van de oppositie.

Applaus verwachten we natuurlijk niet.

It's the **duty of the opposition to oppose**.

Maar het is ook de plicht van de oppositie **to propose** (cfr jaren '90).

Concrete voorstellen, alternatieve begrotingen, doorgerekende plannen.

Die mis ik in het debat.

De regering maakt keuzes, de oppositie niet.

Ze verdedigen gewoon het status quo.

Ze beperken zich tot kritiek op deze of gene maatregel.

Of ze proberen regeringspartners tegen mekaar uit te spelen.

Alsof je daar dan zelf sterker van wordt.

Vooraleer collega Calvo mij onderbreekt, zal ik het zeggen:

“Wij hebben wél een alternatief. De rijkentaks!”

Om alle problemen op te lossen.

Om elke saneringsmaatregel terug te draaien, om extra uitgaven te doen, om een investeringspact van 60 miljard mee te financieren, om de begroting op orde te zetten, om allemaal méér pensioen en extra loon te krijgen.

Even serieus blijven.

Tel die miljarden eens op?

Of de taks van Hedebouw nu 6 miljard opbrengt en die van Calvo 7,5 miljard.

Het doet er niet toe.

De opbrengst is met hun plannen al 10 keer uitgegeven.

Trouwens: niet de rijken zullen die taks betalen, wel de hardwerkende middenklasse.

Dat is dus compleet ongeloofwaardig.

Jullie kunnen beter. (*Knack*)

5. Het spoor

De socialistische vakbond ACOD vond het nodig om gisteren het **treinverkeer lam** te leggen.

Waarom?

Officieel staken ze –hou u vast-: “in het belang van de reiziger.”

Hoe wereldvreemd kan je zijn?

En sp.a gaat achter die staking staan.

Collega Kitir,

“**Het is de schuld van de sossen**”, hoor ik vaak op straat.

Maar geef de mensen op het perron eens ongelijk?!

Dit was niet meer, niet minder dan een politieke staking tegen de regering.

Op de kap van honderduizenden reizigers die gewoon wilden gaan werken.

Gelukkig kunnen zij binnenkort rekenen op de gegarandeerde dienstverlening.

Dankzij de regering.

Dankzij het spoorpersoneel dat wél wil werken.
Dat is de overgrote meerderheid.

In plaats van te staken, zou het ACOD beter mee nadenken over de toekomst van het spoorbedrijf.

Het is vijf voor twaalf.

We hebben nog 6 jaar om van de NMBS een **performant** bedrijf te maken.

In 2023 wordt het binnenlands reizigersvervoer sowieso geliberaliseerd.

Ofwel negeren we dat feit en stevenen we af op Sabena bis.

Ofwel grijpen we deze kans en bevrijden we de NMBS van de politiek en de vakbonden.

Collega's,

Waarom zouden we met de NMBS niet hetzelfde kunnen doen als met Proximus en Bpost?

Dat zijn vandaag bloeiende en efficiënte bedrijven.

Premier, zet dit spoordossier bovenaan uw agenda.

De burgers en het spoorpersoneel hebben recht op een performant spoorbedrijf.

5. Begroting en investeringen

Er wachten u en uw regering nog andere belangrijke uitdagingen.

Ik denk dan aan de **begroting**.

Er is al 6 miljard structureel gesaneerd, 2/3de van de weg is afgelegd.

Maar dit terwijl de belastingdruk met 1,5% bbp daalt voor mensen die werken en werk geven.

Dat is dus niet niks!

Die begroting moet in evenwicht.

En ik heb daarnet al verwezen hoe we dat moeten bereiken: met méér mensen aan de slag.

Maar dat evenwicht mag ook geen fetisj zijn.

Ik ben fan van professor Wim Moesen.

Hij zegt dat de inkomsten alle uitgaven moeten dekken.

Maar dat je wel schulden mag aangaan om te investeren.

Net zoals in een gezin eigenlijk.

Een huis schrijf je ook niet af in 1 jaar.

We moeten terug naar de begrotingsregels van Maastricht.

Die voorzien in die investeringsruimte.

Die investeringen zijn broodnodig.

In weg- en spoorinfrastructuur, de energiesector, digitalisering, veiligheid, gezondheidszorg...

Ze verdienen zich ook dubbel terug in groei.

We moeten als land een tandje bijsteken.

We steunen dan ook uw nationaal investeringspact.

6. Nationalisme en conservatisme

Collega's, premier,

We ondernemen heel wat om België vooruit te helpen.

Maar we zijn maar een heel klein land in een wereld die constant verandert.

Er zijn zoveel uitdagingen die ons overstijgen, waar we minder greep op hebben.

Dan kun je twee dingen doen.

We kunnen allemaal Asterix en Obelix spelen in ons dorpje.

Ons afsluiten van de bedreigende buitenwereld.

Hopen dat de toverdrank zal werken en dat we niet te veel slaag krijgen.

Dat is de foute opstelling.

Ze leidt tot protectionisme en conservatisme.

Bij links en rechts.

Het gevoel van: “We hebben het hier nog goed. Laten we vooral proberen te houden wat we hebben.”

Maar zo groeit de taart niet meer.

Integendeel, ze wordt hapje per hapje opgegeten.

Dat protectionisme en conservatisme leidt tot eng nationalisme.

Je ziet dat in de meest welvarende regio's van Europa.

Noord-Italië, Beieren, Karinthië, Catalonië, Vlaanderen.

Hoe meer ze te verliezen hebben, hoe meer ze zich willen afsluiten.

Wat dan overblijft is een verarmde samenleving, die alleen nog maar polariseert tussen wij en zij.

Daar wil ik voor waarschuwen.

We moeten ons net openstellen.

Openstellen voor vrijhandel met andere landen, ja uiteraard Canada! (*Wapens SA*)

Openstellen voor mensen die hier een economische bijdrage willen en kunnen leveren.

Openstellen voor verregaande samenwerking binnen de EU.

Alleen zo kunnen we onze welvaart nog vergroten.

Alleen zo kunnen we die grote uitdagingen zoals migratie, terreur of de klimaatopwarming aanpakken.

7. Slot

Collega's,

Vandaar mijn **pleidooi voor vertrouwen**, in plaats van conflict.

We moeten wat meer bij mekaar brengen, in plaats van tegen mekaar opzetten.

We moeten oog hebben voor succesverhalen, in plaats van te heulen met doemdenkers.

De enige mensen tegen wie we mogen polariseren zijn zij die zichzelf buiten onze samenleving plaatsen.

Die onze samenleving aanvallen met geweld.

Die zich afkeren tegen onze wetten en onze fundamentele principes zoals de gelijkheid van man en vrouw, de vrije meningsuiting, de godsdienstvrijheid én scheiding van geloof en staat...

Voor hen is hier geen plaats.

Premier,

U beseft dat als geen ander.

U gaat voor de dialoog in plaats van het conflict.

U verbindt, in plaats van te verdelen.
U bent een voortrekker van meer Europese samenwerking.
U hervormt om de toekomst voor te bereiden.

Daarom krijgen u en uw regering het volle vertrouwen van onze liberale fractie.